

Aankondiging project A4 2013

De factsheet over het Alcoholmatigingsproject is geactualiseerd. Dat was nodig want de laatste versie dateerde van april 2012. Onder de titel 'Alcoholmatiging Jeugd: van project naar beleid' staan de opzet, resultaten, borging en vele activiteiten van nu en de afgelopen jaren beschreven. De gemeenten, politie, Halt, Tactus en IrisZorg krijgen de factsheet gemaild. Andere belangstellenden kunnen hem opvragen bij minderdrinken@ggdnog.nl.

Voor meer informatie: GGD Noord- en Oost-Gelderland, Ellen Bakker e.bakker@ggdnog.nl T. 088 - 443 35 98

Alcohol in het nieuws

Jaarlijkse drugsmonitor

Het jaarbericht van de Nationale Drug Monitor is verschenen. Uit het bericht blijkt dat het totaal aantal aan alcoholgerelateerde ziekenhuisopnames blijft stijgen. Ook onder jongeren tot en met 16 jaar bleef dit een groot probleem. Het aantal jongeren dat met een alcoholvergiftiging is behandeld is in 2012 gedaald.

Naast de laatste cijfers over alcoholgebruik, geeft de update ook inzage over gebruik van tabak, drugs en slaap- en kalmeringsmiddelen. Ook wordt een overzicht geboden van de laatste ontwikkelingen in wetgeving en beleid en alcohol- en drugsgerelateerde criminaliteit.

Bron: Trimbos.nl

Daling risicogedrag bij jongeren in Europa

In de periode 2002-2010 is het risicogedrag van Europese scholieren in de leeftijd van 11 tot 16 jaar gedaald. Dit blijkt met name samen te hangen met het feit dat ouders strenger zijn geworden in hun opvoeding wat betreft alcohol. Positief is dat deze ontwikkeling ook geldt voor andere risicogedragingen, zoals roken, blowen en riskant seksueel gedrag. Socioeconomische verschillen in risicogedrag nemen wel toe.

Bron: Universiteit Utrecht, 18 oktober 2013

Aantal kinderen met alcoholvergiftiging gedaald

Het aantal kinderen onder de 18 jaar met een acute alcoholvergiftiging dat opgenomen moest worden in een ziekenhuis is in 2012 voor het eerst sinds jaren afgenomen. In het afgelopen jaar zagen kinderartsen in het gehele land het aantal opnames met bijna 7% teruglopen. Nico van der Lely, mede-grondlegger van Nederlands eerste alcoholpoli, geeft aan dat dit betekent dat minder kinderen kans hebben op hersenschade, aan alcohol gekoppeld letsel, seksueel misbruik en intellectuele schade.

Het aantal van ruim 700 kinderen met een alcoholvergiftiging in 2012 is echter nog steeds schrikbarend hoog. De wetswijziging van de DHW, waarin de minimumleeftijd van 16 naar 18 jaar verhoogd wordt, is dan ook een belangrijke stap om de beschikbaarheid van alcohol voor kinderen te beperken.

Bron: STAP, 21 juli 2013

Nederland scoort in Europa slecht met naleving van alcoholleeftijd

Het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid (STAP) heeft een Europese studie uitgevoerd naar de wetgeving rond leeftijdsgrenzen. Hieruit blijkt dat de naleving van de leeftijdsgrenzen bij alcoholverkoop in veel lidstaten een probleem is. Nederland behoort met Polen en Estland tot de landen met de laagste nalevingsscores.

Een ruime meerderheid (18 van de 28) van de onderzochte lidstaten kent minimaal een leeftijdsgrens van 18 jaar voor de verkoop van zowel zwak-alcoholhoudende als sterke dranken. Per 1 januari aanstaande voegt Nederland zich bij deze meerderheid. Uit dit onderzoek blijkt ook dat de Zweedse aanpak van alcoholgerelateerd geweld, openbare dronkenschap en de verkoop aan minderjarigen zeer effectief is.

Bron: STAP, 18 oktober 2013

Cafés gaan 18-minners weren

Veel kroegen en discotheken verhogen de toegangsleeftijd naar 18 jaar, omdat vanaf 1 januari minderjarigen geen alcohol meer mogen krijgen en drinken in openbare gelegenheden. Om boetes te voorkomen, weren veel horecagelegenheden preventief minderjarigen, blijkt uit een rondgang van de NOS. Cafés die zich niet aan de wet houden, lopen het risico hoge boetes te krijgen.

Bron: Volkskrant, 9 november 2013

COLOFON

Vormgeving: Ontwerpatelier

Voor vragen en reacties kunt u een e-mail sturen naar Ellen Bakker, projectmedewerker GGD Noord- en Oost-Gelderland: e.bakker@ggdnog.nl

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het project 'Alcoholmatiging Jeugd in de Stedendriehoek'. De samenwerkende gemeenten Brummen, Epe, Heerde, Voorst en Zutphen zetten zich hiermee in om alcoholgebruik onder jongeren terug te dringen. Zij worden hierbij ondersteund door Politie, Tactus, Halt Gelderland en GGD Noord- en Oost-Gelderland.

De nieuwsbrief is bestemd voor betrokkenen en geïnteresseerden. Voor meer informatie over het project kunt u kijken op de website van uw gemeente of contact opnemen met de ambtenaar in uw gemeente die betrokken is bij het project.

Het project is mede tot stand gekomen door een subsidie van ZonMw.

Edo Horstman, wethouder Sociale Zaken, Onderwijs en Cultuur, Mary Vlassak, beleidsmedewerker Jeugd en Sport, gemeente Voorst.

'Alcoholmatiging is geen project, maar een traject. Blijvend inzetten op preventie is de sleutel tot succes'

INTERVIEW

De gemeente Voorst zet al jaren in op het voorkomen van alcoholmisbruik door jongeren. De intersectorale samenwerking – zowel in beleid als praktijk – begint duidelijk zijn vruchten af te werpen. Edo Horstman en Mary Vlassak van de gemeente Voorst, vertellen over het belang van borging van dit Alcoholmatigingsproject.

Wat betekent de borging en waarom is het belangrijk?

Volgens de gemeente Voorst is borging het ensemble van deelnemers die het allemaal belangrijk vinden om aan alcoholmatiging te doen. Concreet betekent borging dat we kinderen op jonge leeftijd al begeleiden naar de juiste weg. Door dit te doen zullen er in de toekomst minder problemen ontstaan, preventie dus.

Welke brandstof heeft deze borging nodig?

Preventie van alcoholmisbruik moeten we warm houden, 'er moet een alcoholvrije glühwein geschonken worden' aldus Edo Horstman. Dit kan aan de ene kant doordat het college en de raad belang blijven hechten aan alcoholmatiging, en aan de andere kant door concrete borgingsplannen op te stellen. Daarin is niets zo praktisch als een goede theorie. De planomschrijving (zowel van de projectfase als van de borgingsfase) van het alcoholmatigingsproject is zo goed en duidelijk dat het uitvoerbaar is. Hier prijzen wij Cobi Izeboud van GGD Noord- en Oost-Gelderland voor. In tijden van bezuinigingen kan een gemeente met dit plan nog heel veel kanten op. De gemeente Voorst is dan ook al gestart met het ontwikkelen van de borgingsnotitie.

Wijzigingen in de wet, voor- of nadeel?

De Drank- en Horecawet (DHW) is gewijzigd. In deze nieuwe wet zijn jongeren onder de 18 jaar strafbaar als ze alcohol bij zich hebben op voor publiek toegankelijke plaatsen zoals cafés en de openbare weg. Mary Vlassak: 'ik was heel blij en verheugd met deze wijziging', '16 jaar was discutabel, 18 ook, 23 is reëel, maar bij een grens op 18 jaar heb je weer 2 jaar gewonnen'. Deze wijziging komt dus zeker ten goede van de borging. Er gaat sneller een natuurlijke grens ontstaan; 'nu zegt iemand anders ook dat het slecht is en dat je alcoholgebruik moet uitstellen'. Daarnaast start er een landelijke sociale campagne die erg van pas komt nu wij in de borgingsfase zitten. Een eventueel nadeel van deze wijziging is dat de gemeente meer

moet inzetten op handhaving. Deze taak staat nu juist onder druk in tijd waar je veel moet bezuinigen.

Wat hoop je dat de borging oplevert?

Edo Horstman, 'ik zie een wereld waarin veel meer mensen zich bewust zijn van wat ze aan het doen zijn in verhouding met het verleden'. Met deze borging hopen wij bewustwording in de brede zin van een gezonde leefstijl te creëren. Steeds meer mensen weten dat roken schadelijk is, nú de alcohol nog. Ooit zullen mensen zich bedenken dat het slecht is om voor je 23ste alcohol te drinken, doordat zij de gevolgen weten.

Borging samen met andere gemeenten

Edo Horstman, 'ik ben tegenstander van bovenmatig alcoholgebruik, het veroorzaakt heel veel narigheid in deze wereld. Als mij gevraagd werd of ik als projectverantwoordelijke een rol wil vervullen in de borging dan zeg ik gelijk JA!'. Maar ik kan het gewicht van dit traject niet alleen dragen. Ik hoop dan ook dat het komende college en de andere gemeenten het belang inzien van preventieve werkzaamheden op het gebied van gezondheid. We moeten ons bedenken dat je op (alcohol) preventie niet snel kunt scoren. Dit beleid is gericht op resultaten op de lange termijn.

Tips van de gemeente Voorst om toekomstplannen te verwezenlijken:

- Vergroten van bewustwording van gevolgen (bovenmatig alcoholgebruik van jong tot oud.
- Richt preventie op alle segmenten en leeftijdscategorieën van de bevolking.
- Borg met dezelfde crew, opgedane ervaring behouden.
- Maak gebruik van (overheid) tools; handvatten om borging uit te voeren.
- Blijf in ieder geval aandacht geven aan voorlichting op het onderwijs en aan artikelen op de gemeentepagina, gemeentewebsite en op het CJG.
- Werk met jongerenwerkers die zich bewust zijn van het gevaar van alcoholgebruik bij jongeren. Pas hun beleid hier op aan.
- Lees ons verhaal over de sportkantine in deze Frisflits.
- Alcoholmatiging is geen project, maar een traject. Blijvend inzetten op preventie is de sleutel tot succes.

ACTIVITEITEN

Discussie en draagvlak na thema-avond voor sportvrijwilligers

Margot Vlutters, Tactus - Bij Voetbalvereniging Oeken in Brummen verzorgde Tactus op 12 september 2013 een Instructie Verantwoord Alcoholschonken (IVA). De barvrijwilligers van de vereniging kregen uitleg over de wet, de risico's van alcohol en het schenkebeleid van de vereniging.

Deelnemers waren enthousiast en blij dat ze goed geïnformeerd waren. Ze kregen na afloop een certificaat en kunnen nu als barvrijwilliger bij hun vereniging aan de slag. De avond is zo goed bevallen dat de vereniging een vervolg wilde voor al haar vrijwilligers. Tactus organiseerde daarom voor alle kaderleden een thema-avond over het middelenbeleid. De avond bracht een discussie op gang over hoe leden zelf aankijken tegen het alcoholbeleid en de rol van de vereniging hierin. De aanwezigen kennen nu het beleid van de vereniging en weten hoe zij zelf, in hun rol als coach of trainer, kunnen handelen.

Binnen het Alcoholmatigingsproject zijn sportverenigingen een belangrijke doelgroep. De meeste sportverenigingen hebben een schenkevergunning terwijl daar ook veel jongeren komen. Dit maakt het belangrijke plekken om aandacht te schenken aan het alcoholbeleid. De thema-avond in Brummen was een waardevolle avond. Deze avond kan zeker ook voor andere sportverenigingen een belangrijke start zijn voor een gedegen uitvoering van het middelenbeleid.

Voor meer informatie: Tactus, Margot Vlutters
m.vlutters@tactus.nl T. 088 - 382 28 87

Groeiende belangstelling borging

Om de positieve resultaten uit de (alcoholmatigings)-projectfase te behouden zetten we in op borging. In de Achterhoek, waar het project eind 2012 overging van project naar borgingsfase, houdt de GGD momenteel gesprekken met gemeenten en instellingen om te monitoren hoe de borging verloopt. Worden de afgesproken activiteiten uitgevoerd en houdt men de aandacht voor alcoholmatiging bij de jeugd in stand? Met de gemeenten in de Stedendriehoek, waar het project dit jaar nog loopt, worden momenteel de borgingsafspraken gemaakt.

Borging is nog vrij onontgonnen terrein en in Nederland groeit de belangstelling hiervoor. Zo stelt onze financier ZonMw een notitie op over ingrediënten om succesvol te borgen. Omdat het alcoholmatigingsproject actief werkt aan de borging, is de nationale tekst aangevuld met onze voorbeelden. Zo kan onze aanpak en eerste ervaring rond borging door iedereen worden benut.

Voor meer informatie: GGD Noord- en Oost-Gelderland,
Cobi Izeboud c.izeboud@ggdnog.nl T.088 - 443 32 15

Terugblik op een lange Go Fresh zomer

Peter van Zutphen, Tactus - Jongeren zijn een belangrijke doelgroep bij het project "Minder drank, lekker fris". Behalve op scholen, het jeugd en jongerenwerk, sportverenigingen willen we jongeren ook bereiken tijdens het uitgaan.

Deze zomer was het Go-Fresh team op verschillende evenementen in de regio aanwezig. Gekleed in hun opvallende outfit deelden zij water uit, met de boodschap „Met water geen kater". Het team bestond uit twee getrainde studenten van het Saxion en een preventie werker. Zij gingen op een spontane, leuke manier, het gesprek aan over alcohol. Een serieuze boodschap met een knipoog brengen was het plan. De focus lag vooral op jongeren, maar ook ouderen vroegen zich af wat zij kwamen doen met hun rugzakken gevuld met water. Onder het genot van een beker vers getapt water ontstond een aantal leuke gesprekken. Het advies was om tijdens een feest vooral non-alcoholische dranken te drinken. Mocht er toch alcohol gedronken worden, wissel dit dan af met water of fris. Zo voorkom je een kater en ben je de volgende dag een stuk frisser. Ik weet zeker dat we een aantal mensen aan het denken hebben gezet. De reacties waren in ieder geval erg positief. Veel mensen vonden het een goed initiatief! Wij dromen alvast over de volgende zwoele zomeravond!

Sociale norm campagne rond 18 jaar

Op 1 januari 2014 wordt de leeftijd om alcohol en tabak te mogen kopen 18 jaar. Het ministerie van VWS wil samen met een aantal partijen de norm dat je niet voor je 18e drinkt of rookt, versterken. Zodat het niet enkel de wet is, die dit bevordert, maar ook de houding van ouders en jongeren zelf. Halverwege november is daarom de sociale norm campagne gestart. Er zijn o.a. spotjes op televisie, berichten in bladen en materialen voor ouders en verkopers in de horeca, sportverenigingen en supermarkten. Ook is de website van de sociale campagne onlangs gelanceerd, www.nix18.nl. De campagne wordt in onze regio ondersteund. Er staan de komende tijd artikelen in huis aan huis bladen, die vragen van ouders beantwoorden. Er start op scholen voor voortgezet onderwijs een wedstrijd. Jongeren van klas 2 en 3 maken in de tekenlessen een cartoon rond alcohol, jongeren en 18 jaar. Ze dingen zo mee naar de schoolprijs en de winnaars van een school, naar de regionale prijs. Ook worden er brieven gestuurd naar ouders, met voorlichtingsmateriaal. Deze en andere activiteiten pakken gemeenten, Tactus en GGD samen op.

Voor meer informatie: GGD Noord- en Oost-Gelderland,
Cobi Izeboud c.izeboud@ggdnog.nl T.088 - 443 32 15

Regionaal Overleg nieuwe gemeentetaken DHW

Op 1 januari 2013 kregen gemeenten met de wijziging van de Drank- en Horecawet nieuwe taken. Zo hebben zij nu de taak de wet te handhaven. Ook moeten zij per 1 januari 2014 een verordening hebben vastgesteld voor organisaties, die alcohol schonken niet als eerste doel hebben, zoals sportverenigingen, dorpshuizen en sociaal-culturele instellingen. Op 11 juli zaten de verantwoordelijken van gemeenten met elkaar om tafel, om aanpak en ervaringen rond handhaving en de verordening uit te wisselen. Daarbij was Raymond Berens van Expertisecentrum Opleiding DHW als deskundige aanwezig. Zo zet het project in op efficiënt gebruik van elkaars kennis, afstemming en mogelijke samenwerking. Maart 2014 is de volgende bijeenkomst.

Voor meer informatie: GGD Noord- en Oost-Gelderland,
Cobi Izeboud c.izeboud@ggdnog.nl T.088 - 443 32 15

**ALCOHOL EN DRUGS:
HOE GAAN WE DAARMEE OM
BIJ VV OEKEN??**

Tactus

Hoe maken we de sportkantine gezonder ?

Mary Vlassak, gemeente Voorst - Bij sportverenigingen komen wekelijks veel mensen. Na afloop komt een groot deel daarvan bijeen in de sportkantine. De sportclub, vereniging of sportaccommodatie is een belangrijke sportieve en sociale ontmoetingsplaats voor jong en oud. De sportclub levert daarbij ook een belangrijke bijdrage aan een gezonde leefstijl. Daarbij past dat er aandacht is voor alcoholmatiging en ook breder een gezonder aanbod van eten en drinken.

In Voorst is in de sportnota opgenomen dat er samen met de sportraad een plan van aanpak gemaakt wordt om de sportkantine gezonder te maken en om het alcoholgebruik bij jongeren terug te dringen. Graag willen we in Voorst nadenken over het doorbreken van tradities en kritisch kijken naar het aanbod van eten en drinken in de sportkantine. Zo willen we bereiken dat we komen tot een meer verantwoorde en gezonde samenstelling van het kantineaanbod.

Via het Alcoholmatigingsproject kwam het aanbod van MOVISIE om mee te denken over kansen en mogelijkheden om te werken aan een gezondere sportkantine. In september vond er een gesprek plaats met MOVISIE. Hierbij waren naast medewerkers van Movisie, de gemeente Voorst en Carolien de Rover (GGD) ook medewerkers van de gemeente Goeree-Overflakkee aanwezig met een vraagstuk op het gebied van burgerparticipatie.

Het werd een interessante en leerzame middag waarbij we samen nadachten over mogelijkheden om te werken aan een gezondere sportkantine.

Concreet leverde dit het volgende rijtje tips op:

- Zoek naar punten waar het belang ligt voor de sportvereniging. Wat is er te winnen voor de sportvereniging (denk aan inkomsten werven). Achterhaal de voordelen voor de vereniging (betrokkenheid van leden).
- Start kleiner met enkele concrete activiteiten zoals het vervangen van een suikerrijke sportdrink uit de sportkantine door een calorie-armere drankje.

- Betrek een partij van buitenaf en probeer in eerste instantie om andere partijen (niet voetbal) te bewegen om de kantine gezonder te maken. Het betrekken van een beheerder van binnensportaccommodaties kan bijvoorbeeld een goede weg zijn.
- Bouw een wedstrijdelement in tussen de verenigingen (onderlinge competitie voor de meest gezonde sportkantine en daar een prijs aan koppelen) of keurmerk toekennen.
- Richt je niet op de bestuurders, maar op de vrijwilligers achter de bar of degenen die inkopen doen.
- Doe gezamenlijk (goedkoper) inkopen van gezonde producten.
- Laat door een maatschappelijke stage onderzoeken wat de vraag van leden is voor aanbod in de sportkantine.
- Organiseer een avond in een sportkantine waarbij je het aanbod in de kantine beoordeelt. Bijvoorbeeld door in groepjes te spreken over ideeën voor een gezondere sportkantine (methode wereldcafé).
- Neem ideeën over van de gezonde schoolkantine.

Op basis van deze tips wordt onderstaand idee binnenkort bij de gemeente Voorst en met de sportraad besproken. Elk jaar reikt de 'sportkantine brigade' van de gemeente Voorst een "Gezonde sportkantine Schaal" uit aan iedere sportkantine. In een volledig gezonde sportkantine bestaat het aanbod voor minimaal 75% uit lekkere en gezonde producten uit de Schijf van Vijf (zoals fruit, broodjes, salades, fruitdranken) en maximaal 25% uit niet-basisvoedingsmiddelen (snoep, snacks, gefrituurde producten en alcoholische dranken). Hoe gezonder de kantine; hoe hoger je scoort op de gezonde sportkantine schaal; hoe hoger de vergoeding vanuit de gemeente.

Voor meer informatie: Gemeente Voorst,
Mary Vlassak m.vlassak@voorst.nl T.0571 - 27 98 63